

მწვანე ალტერნატივას შენიშვნები და კომენტარები

თერჯოლის მუნიციპალიტეტის სოფ. კვახჭირში შპს „მანგანუ ინდასტრის“ ფეროშენადნობების წარმოების ქარხნის მოწყობისა და ექსპლოატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების ანგარიშის თაობაზე

19 თებერვალი, 2023

წარმოგიდგინებ მწვანე ალტერნატივას შენიშვნებს გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებ-გვერდზე 2022 წლის 15 დეკემბერს საჯარო განხილვისათვის [გამოქვეყნებულ](#) თერჯოლის მუნიციპალიტეტის სოფ. კვახჭირში შპს „მანგანუ ინდასტრის“ ფეროშენადნობების წარმოების ქარხნის მოწყობისა და ექსპლოატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ანგარიშზე.

თავდაპირველად, პროექტთან დაკავშირებული გზშ ანგარიში 2022 წლის 20 ოქტომბერს [გამოქვეყნდა](#). თუმცა, 2022 წლის 28 ოქტომბერს სამინისტრომ [შეწყვიტა](#) ადმინისტრაციული წარმოება; კომპანიას დოკუმენტის ნაკლოვანებებზე მიუთითა და აცნობა რომ, „ადმინისტრაციულ წარმოებას დაიწყებს ზემოაღნიშნული შენიშვნების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული სრულყოფილი დოკუმენტაციის სააგენტოში წარმოდგენის შემდეგ“. 2022 წლის 15 დეკემბერს შპს „მანგანუ ინდასტრის“ დირექტორმა კვლავ წარადგინა სამინისტროში [გზშ ანგარიში](#) და წარდგენილი დოკუმენტის განხილვა მოითხოვა.

მიგვაჩნია, რომ საჯარო განხილვისათვის წარმოდგენილ გზშ ანგარიშში სამინისტროს მიერ პროექტთან დაკავშირებით გამოთქმული შენიშვნების ნაწილი არ იქნა მხედველობაში მიღებული და ანგარიში არ მოიცავს გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით სავალდებულო ინფორმაციას, კერძოდ:

1. ალტერნატიული ვარიანტები

გზშ ანგარიშის ერთ-ერთ საკვანძო საკითხს დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატივების ანალიზი წარმოადგენს, კერძოდ - ინფორმაცია გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით.

ანგარიშში ფორმალურად არის განხილული, როგორც “არაქმედების ალტერნატიული ვარიანტი, პროექტის საჭიროების დასაბუთება“ (3.3 ქვეთავი), ასევე „საწარმოს განთავსების ადგილი ალტერნატიული ვარიანტები“ (3.1 ქვეთავი). არქმედების ალტერნატიულ ვარიანტში საქმიანობის განხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული

მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერის ნაცვლად, განხილულია პროექტის განხორციელების შედეგად მიღებულ სარგებელი.

როგორც მე-3 ქვეთავში ვკითხულობთ, შერჩევის ეტაპზე ადგილმდებარეობის რამდენიმე ალტერნატივა იქნა განხილული და მათგან მხოლოდ სამი ალტერნატივაა წარმოდგენილი ანგარიშში. გაურკვეველია, საბოლოოდ რატომ და რა კრიტერიუმებზე დაყრდნობით შეირჩა გზმ-ის ანგარიშში განსახილველად წარმოდგენილი ეს სამი ვარიანტი. საბოლოოდ, სწორედ ის ტერიტორია იქნა შერჩეული, რომელიც მპს „მანგანუზ ინდასტრის“ საკუთრებაშია.

ჩვენ სკოპინგის ეტაპზეც წარდგენილ შენიშვნებშიც მივუთითეთ, რომ საწყისადვე ცნობილი იყო, რომ თერჯოლის მუნიციპალიტეტის სოფელ კვახჭირში, “პროგრამის „აწარმოე საქართველოში“ ფარგლებში, დაგეგმილი იყო ფეროშენადნობების საწარმოს აშენება, რისთვისაც 2 800 000 ლარზე მეტი ინვესტიციის განხორციელება და 100 ადგილობრივის დასაქმება იგეგმებოდა; და რომ საწარმოს ასაშენებლად კომპანია 61 506 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი 1 ლარად სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ გადასცა.

გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, ალტერნატივების განხილვის დროს საერთოდ არ იქნა მხედველობაში მიღებული მოსახლეობიდან დაშორების საკითხი. შერჩეული საპროექტო ტერიტორია, უახლოესი დასახლებული არეალიდან 400 მეტრით არის დაშორებული. უცნობია სხვა ალტერნატივების შემთხვევაში რამდენი იყო დაშორება.

ნათელია, რომ ქარხნის მშენებლობა თავიდანვე დაგეგმილი იყო კომპანიის მიერ შერჩეულ ტერიტორიაზე. მსგავსი პრაქტიკა ეწინააღმდეგება გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნებს, რომელიც მოითხოვს ადგილმდებარეობის რეალური ალტერნატივების განხილვას საქმიანობის დაგეგმვის ადრეულ ეტაპზე.

2. ნარჩენების მართვა

დოკუმენტის მიხედვით, ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოიქმნება სხვადასხვა რაოდენობის როგორც სახიფათო, ასევე, არასახიფათო ნარჩენი. ყველაზე დიდი რაოდენობით, კი, წარმოიქმნება წიდა და მტვერდამჭერი ფილტრებიდან მიღებული მტვერი.

როგორც ანგარიშიდან ირკვევა მტვერდამჭერი ფილტრებიდან მიღებული მტვერი დაფასობული იქნება ბიგ-ბეგებში, ხოლო წიდა დროებით განთავსდება ქარხნის ტერიტორიაზე. გარკვეული პერიოდის შემდეგ კი, იგეგმება წილის გზების მშენებლობაში გამოყენება. ცნობილია, სამრეწველო ზონებში წილის მართვა ერთ-ერთ პრობლემატურ საკითხს წარმოადგენს. კომპანიების უმეტესი ნაწილი ასევე ამტკიცებენ, რომ ნარჩენებს გზების მშენებლობის დროს გამოიყენებენ, თუმცა დღევანდელი სურათი თვალნათლივ აჩვენებს, რომ ეს დაპირება არარეალურია და შედეგად ქალაქის და სოფლების მიმდებარედ ქოტურად განთავსებული ნარჩენები გვრჩება. ამიტომ, შესწავლილი და დეტალურად გათვლილი უნდა იყოს, დროებით რა რაოდენობის ნარჩენის დასაწყობებას გეგმავს კომპანია საპროექტო ტერიტორიაზე, საერთოდ იძლევა თუ არა საპროექტო ტერიტორია ნარჩენების ხანგრძლივად განთავსების შესაძლებლობას და რამდენი ხნის შემდეგ გაიტანს ის ამ ნარჩენებს.

3. ადგილობრივ მოსახლეობასთან კომუნიკაცია

2022 წლის 20 ოქტომბერს გამოქვეყნებულ გზმ ანგარიშში ვკითხულობთ, რომ „ადგილობრივ მოსახლეობასთან ჩატარებული შეხვედრების დროს პროექტთან დაკავშირებით საწინააღმდეგო მოსაზრებები არ ყოფილა“. აღნიშნულის შესახებ სამინისტრომ მიუთითა კომპანიას და მოითხოვა გზმ ანგარიშში სრულყოფილად ყოფილიყო წარმოდგენილი „პროექტთან დაკავშირებით ადგილობრივი

მოსახლეობის ინფორმირებულობის, მათი პოზიციის, დამოკიდებულების და აზრის გათვალისწინების, ასევე შეთანხმების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ამსახველი ინფორმაცია“.

ხელახლა წარმოდგენილ გზმ ანგარიშში ჩანაწერი შეიცვალა, თუმცა, დოკუმენტში კვლავ ზედაპირულ ინფორმაციას ვხვდებით, რომ „ადგილობრივ მოსახლეობასთან ჩატარებული შეხვედრების დროს პროექტთან დაკავშირებით, რამდენიმე დამსწრემ გამოთქვა მოსაზრება, რომ საწარმოს ამოქმედებამ შეიძლება გამოიწვიოს სოფლის ტერიტორიაზე ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაურესება, რაც უარყოფითად აისახება ადგილობრივი მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე“.

ადგილობრივებისთვის ახალი ქარხნის მშენებლობა მეტად სენსიტიურ საკითხს წარმოადგენს, რადგან ქარხნის მშენებლობა დაგეგმილია დასახლებული არეალის უშუალო სიახლოვეს, სადაც უკვე ფუნქციონირებს როგორც მსგავსი პროფილის, ასევე სხვადასხვა ტიპის საწარმოები. მნიშვნელოვანია, სააგენტომ გაითვალისწინოს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ადგილობრივების დამოკიდებულება.